

ARBEID OG HELSE
ÅPEN ARENA

Union Scene, Drammen
14. - 15. januar 2015

Rapport

ARRANGEMENTET ER DELFINANSIERT AV:

 Helsedirektoratet

ARRANGØR:

Nasjonalt kompetansesenter
for arbeidsretta rehabilitering

Rehabiliteringssenteret
KOMPETANSESENTER

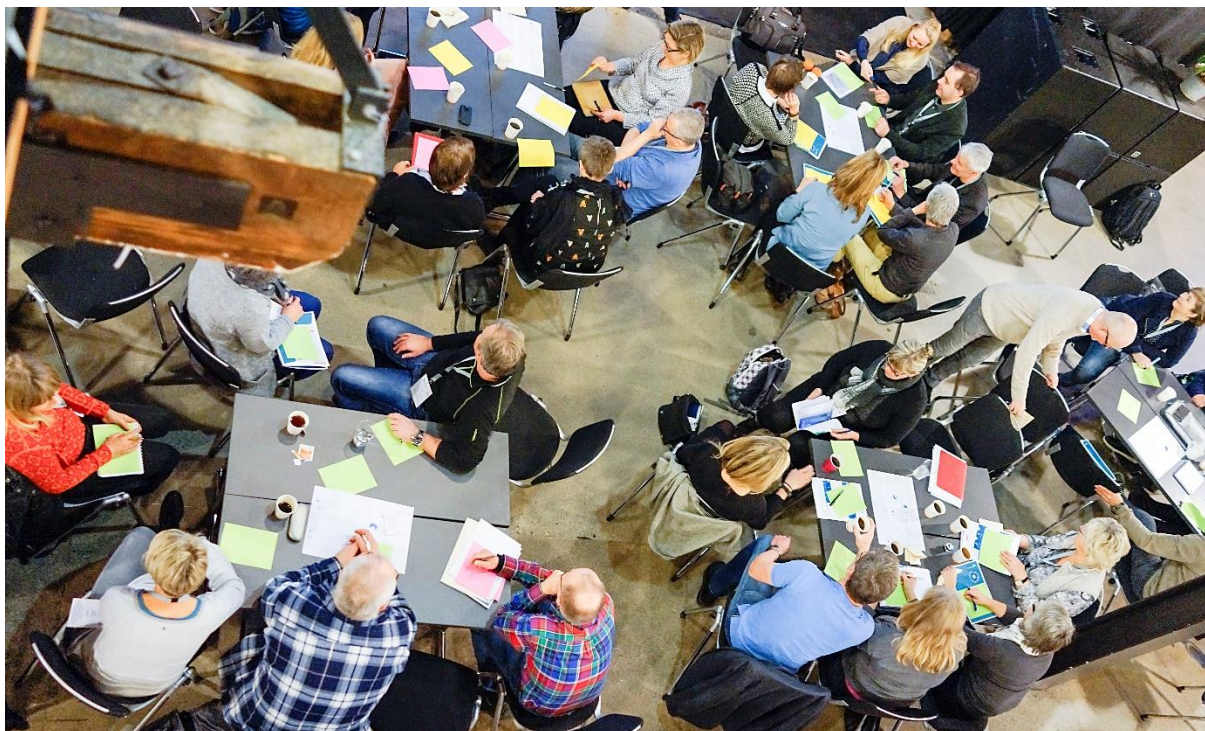

Innhold

ÅPEN ARENA 2015 - OPPSUMMERT	3
ÅPEN ARENA 2015 - RAPPORT	5
ONSDAG 14.JANUAR - FØRSTE DAG	5
☪ Velkomst, åpning og forventninger (vurder to separate avsnitt)	5
☪ Plenumsforedrag - Innovasjon, samfunn og helse (vurder tittel).....	6
☪ Gruppeøkter - Etablering og problembeskrivelse	7
☪ Kunnskapspåfyll - Parallell sesjoner 1.....	8
☪ Gruppeøkt - Oppsummering kunnskapspåfyll.....	9
TORS DAG 15.JANUAR - ANDRE DAG	10
☪ Tilbakeblikk på gårsdagen	10
☪ Kunnskapspåfyll - Parallell sesjoner2	10
☪ Gruppeøkt 4 - Utforsking og oppsummering	10
☪ Gruppeøkt 5 - Sammenstilling	11
☪ Kunnskapsmøter.....	12
☪ Avslutning - Veien videre.....	13
VEDLEGG 1 – FAGLIGE INNLEGG: PARALLELLSESJONER.....	14
VEDLEGG 2 – UTFORDRINGER OG GRUPPERAPPORTER.....	23
VEDLEGG 3 – REFERAT FASILITATORKURS.....	68

Åpen Arena 2015 – Oppsummert

Arbeid og helse – Åpen Arena 2015 ble avholdt 14.-15. januar på Union Scene i Drammen. 145 forskere, brukere, praktikere og myndighetspersoner deltok på arenaen for å finne nye løsninger på utfordringer i skjæringsfeltet mellom arbeid og helse.

Åpen Arena skal være en årlig møtepunkt for de ulike aktørene innen arbeid og helse. Gjennom arenaen får deltakerne arbeide med konkrete utfordringer de selv opplever i samhandling med andre aktører.

Deltakerne møtes på tvers av fagfelt og arbeider i to dager med utfordringene. I tillegg til faglig påfyll legges det vekt på deltakernes aktive bidrag og deling av kunnskap. Gode løsninger blir funnet gjennom utvidet kunnskap, utfyllende perspektiver og nye ideer.

Under Åpen Arena 2015 skulle deltakerne arbeide med utfordringer de selv erfarer innenfor fagfeltet. Dette ble gjort mulig gjennom at alle deltakerne måtte melde seg på en utfordringsgruppe. Deltakerne kunne selv melde inn utfordringer, eller melde seg på allerede formulerte utfordringer som var utarbeidet av andre. For oversikt over utfordringene se [Vedlegg 2](#).

Hver gruppe skulle bestå av ulike aktører (forskere, praktikere, myndighetspersoner og brukere). Det å sette sammen ulik kompetanse la til rette for å løse utfordringer utover det man har mulighet til innenfor den enkelte organisasjon. Som ramme rundt arbeidet var metodikk for kunnskapsbasert innovasjon. Målet med denne metodikken er å *skape ny erkjennelse* på tvers av sektorer og å *utvikle og implementere ny praksis* i de ulike aktørenes organisasjoner. For mer om kunnskapsbasert innovasjon se arena.arbeidoghelse.no.

Under årets arena ble hver av gruppene veiledet av en gruppe-fasilitator. Fasilitatorene veiledet gruppene i arbeidet gjennom innovasjonsmetodikk, og sørget for at resultatet av arbeidet ble dokumentert.

Fasilitatorene hadde på forhånd gjennomført et kurs i innovasjonsmetodikk. Fasilitator-kurset ble holdt Tirsdag 13.januar på Union Scene med 25 deltakere. For referat fra kurset se [Vedlegg 3.](#)

Gjennom arenaen fikk deltakerne være med på en rekke ulike aktiviteter. Disse aktivitetene ble knyttet sammen til en helhetlig innovasjonsarena. Her følger en oversikt over de ulike aktivitetene arenaen bestod av:

Gruppeøkter:

Dette var økter hvor gruppene arbeidet med sine utfordringer. Gruppeøktenes innhold og grad av veiledning varierte. Gjennom gruppearbeid med utfordringene kunne årets arena skape resultater med betydning for deltakernes organisasjoner.

Kunnskapspåfyll:

Dette elementet bestod av ulike foredrag og korte posterpresentasjoner. Det var lagt vekt på å bistå gruppearbeidet og arbeidet i deltakernes organisasjoner ved hjelp av økt kunnskap om forskning og praksis mellom arbeid og helse. I tillegg fikk deltakerne mye kunnskap om innovasjonsprosesser. Refleksjon over foredragets relevans fulgte hvert innlegg. For sammendrag av innleggene se [Vedlegg 1.](#)

Kunnskapsmøter:

Dette elementet sikret at folk kunne dra nytte av hverandres kunnskap. Gjennom arenaen og nettbaserte grupperom fikk deltakerne utnyttet muligheten til å knytte nettverk, og å ta del i hverandres kompetanse.

Årets arena resulterte i nettverksbygging, mye faglig påfyll, men også konkrete planer for å løse bestemte utfordringer. Disse resultatene er godt dokumentert blant annet gjennom denne rapporten. Videre skulle alle utfordringsgruppene selv utforme sluttrapport for sitt arbeid. Disse rapportene finnes på åpen arena sine nettsider arena.arbeidoghelse.no.

Denne rapporten skal redegjøre for Arbeid og Helse – Åpen Arena 2015 med tanke på innhold og de aktiviteter som arenaen bestod av. Rapporten vil slik forsøke å beskrive arenaen i sin helhet ved en kronologisk gjennomgang. Rapporten gir samtidig et innblikk i hvordan gruppenes arbeid ledet fram til resultatene som er gjengitt i [Vedlegg 2.](#)

Åpen Arena 2015 - Rapport

Her følger en kronologisk rapport fra Åpen Arena 2015. Innholdet de to dagene er framstilt ved hjelp av tekst og bilder som utdyper hensikt, innhold og resultat av de ulike aktivitetene som arenaen som helhet bestod av. Framstillingen vil også referere noen av deltakernes reaksjoner under arenaen.

Onsdag 14.januar – Første dag

Onsdag 14. januar markerte starten på den 7. arenaen av sitt slag. Dagen før hadde 23 fasilitatorer gjennomført et dagskurs i fasilitering og 17 grupper gikk løs på sine respektive utfordringer.

Velkomst, åpning og forventninger

For å inspirere og åpne for det som skulle skje, startet vi dagen med rytmen fra en puls.

- Dagen startet med en inspirerende videohilsning fra de to direktørene fra Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet, Bjørn Guldvog og Joakim Lystad. De to snakket sammen om betydningen av tettere kobling mellom arbeid og helse, framtidig behov for innovasjon og ikke minst kom de med en sterk appell til deltakerne på Åpen arena om å ha det gøy, samskape og komme fram til innspill og resultater de to direktørene vil få overrekket i etterkant. De la vekt på betydningen av arenaen, i form av at tidligere resultater var blitt sett på og at elementer herfra er blitt til styringssignaler fra departement til direktorat. De hadde derfor store forventninger til arbeidet som skulle gjøres på åpen arena disse to dagene. En riktig pangstart.

Videohilsning fra Bjørn Guldvog og Joakim Lystad

Plenumsforedrag – Innovasjon, samfunn og helse

- LOTTE DARSØ, Assosiert professor i Innovasjon, ved Aarhus Universitet, avdeling for utdanning – forskningsprogram for organisasjon og læring. Hun er en av Danmarks ledende eksperter på kreativitet og innovasjon og hun har et distinkt fokus på den humane faktor og dets betydning for å lede og å lykkes med innovasjon. Hun er også programdirektør for den internasjonale “executive Master education LAICS: Leadership and Innovation in Complex Systems”, et samarbeid mellom Aarhus Universitet og Copenhagen Business School (www.laics.net).
- Lotte Darsø holdt arenaens eneste plenumsforedrag, med tittelen «Innovation i et Samfunns og Helseperspektiv» Hun startet med å si noe om hva innovasjonskompetanse er og hva hun definerer innovation. Med utgangspunkt i Schumpeters definisjon om at innovasjon er nytenkning, der skaper (økonomisk) verdi, gikk hun inn på temaer som superkompleksitet, nye former for økonomi og sosial innovasjon. Hun kom også inn på sin egen teori om innovasjonsdiamant, med særlig vekt på relasjonenes betydning i innovasjonsprosessen. At for å kunne bevege seg mellom viten og ikke viten trengs vi å skape en relasjon basert på tillitt og trygghet. Her kommer betydningen av læringsrommet inn og hun konkluderte med at arenaen, i sitt rom på Union Scene var et godt rom å drive innovasjon i. [Se video fra Darsøs presentasjon.](#)

❖ Gruppeøkter – Etablering og problembeskrivelse

□ I de to første gruppeøktene var målet å komme frem til ønsket resultat for gruppa

Gruppene skulle etableres, vi skulle beskrive problemet og starte utforskingen av utfordringen. Mange aktører møtes for første gang, relasjoner skal skapes og arbeidet med en mer omforent forståelse skal begynne. Mangfold er vanskelig, men spennende når rammene og forutsetningene for å få det til legges. På oppfordring hadde 23 personer stilt seg til disposisjon som fasilitatorer. De hadde gjennomgått et dagskurs dagen i forveien og skulle nå lede hver sin gruppe gjennom to dager og fem økter. Noen ledet sin egen gruppe, lokalt forankret og sammensatt av initiativtaker, mens andre fikk tildelt en åpen gruppe, sammensatt av de som hadde meldt seg på gruppen og dermed hadde svært ulike utgangspunkt for arbeidet.

Kunnskapspåfyll – Parallelle sesjoner 1

 I parallellsesjonene skulle deltakerne hente kunnskapspåfyll til gruppens utfordring. Fasilitatorene hadde i forkant drøftet med gruppa og sammen hadde de bestemt hvilke sesjoner gruppa ønsket å få med seg. I noen grupper gikk alle til samme, i andre fordelte man seg mest mulig – alt for å hente et så godt grunnlag som mulig tilbake til gruppa. Det var fire parallellsesjoner – hvorav 3 og 4 startet med en felles presentasjon.

- 1. Sosial-/tjenesteinnovasjon og samhandling i praksis.

v/ Henrik Finsrud, Fagleder, KS, Forskning, innovasjon og Marianne Sempler, AiR

- 2. Bruker-med-virkning og brukeropplæring.

Hovedinnspill v/ Tore W. Topp, Koordinator SAFO (Samarbeidsforumet av Funksjonshemmedes organisasjoner) og kort innspill v/ Ola Veia Gustavsen, Brukerutvalget Rehabiliteringssenteret AiR og FFO. Mål med innspillet: Gi et innblikk fra egne opplevelser som bruker

- Felles presentasjon 3 og 4,
- 3. Tiltak med arbeid som mål. Hensikt: Øke kunnskap om tjenester og tiltak med arbeid som mål.
- 4. Kartlegging og arbeidsrehabilitering. Hensikt: Øke kunnskap om kartlegging og innhold i tjenester og tiltak med arbeid som mål. Felles henvisning til vedlegg med referater før eller etter listene.

✿ Gruppeøkt – Oppsummering kunnskapspåfyll

- I denne siste økten gikk deltakerne tilbake til gruppebordene for å dele med gruppa nyttige og spennende innspill, ideer og tanker vi hadde gjort oss under parallellsesjonene. For noen grupper var det sesjoner som gikk direkte inn i gruppas utfordring, for andre var kunnskapspåfyllet ikke direkte treffende, men fasilitatorene rapporterte i etterkant at de var positivt overrasket over hvor mye deltakerne likevel kom tilbake med. Det understreket betydningen av å fokusere på og bruke det har tilgjengelig, i stedet for å fokusere på det tror vi skulle hatt. Gruppene oppsummerte på ulikt vis.

Torsdag 15.januar – Andre dag

Torsdagen var dagen da gruppene skulle løfte utfordringen, samskape og tilslutt lukke sirupsnippen og bli riktig konkrete.

Tilbakeblikk på gårsdagen

□ Dagen ble åpnet med en kulturell speiling foretatt av Halvard Bjørkås, Musikkdetektiven. Han delte sin musikk og sine refleksjoner rundt det å skape. Med oss på veien fikk vi tipsene:

- Stjel med stolthet (med stolthet stjålet fra et KS-foredrag)
- Mulighetene er her.
- Sett klare rammer
- Don't worry, be crappy

Kunnskapspåfyll - Parallelle sesjoner2

□ Igjen fikk gruppene muligheten for kunnskapspåfyll, ideer og nye tanker rundt egen utfordring.

- 1. Helhetlige brukeropplevelser gjennom bruk av tjenstedesign
- 2. Opplæring av brukerrepresentanter til lokale bruker-utvalg i NAV – utfordringer og muligheter – hva kan vi lære av deltakerne på Åpen Arena?!
- 3. Kartlegging og arbeidsrettet rehabilitering. Felles henvisning til vedlegg med referater før eller etter listene

Gruppeøkt 4 – Utforsking og oppsummering

□ I gruppeøkt 4 skulle deltakerne utforske muligheter, arbeide med ideer og oppsummere, men her var det stor variasjon i hvordan gruppene arbeidet, avhengig av type utfordring og hvilket ønsket resultat gruppa hadde kommet fram til. Noen brukte drømmescenarier, andre brukte tidslinjer, noen drøftet og dokumentert dialogen. Flipper, lapper, templates, tusjer og teip ble tatt i bruk og mot slutten av økten var det fasilitatorenes jobb å starte arbeidet med å begynne å lukke sirupsnippen. Nå beveget deltakerne seg fra en åpen idèfase, til den mer konkrete og realistiske fasen.

❁ *Gruppeøkt 5 – Sammenstilling*

- I den siste gruppeøkten skulle arbeidet oppsummeres og konkretiseres. Alle gruppene skulle uansett utfordring og type resultat fylle ut en rapport med Gruppenr og navn, deltakere og aktørroller i gruppa. De skulle beskrive problemet, og oppsummere resultat fra gruppas arbeid og eventuelt konkretisere resultatet og de skulle synliggjøre videre arbeid med utfordringen (neste skritt). I rapporten kunne de også synliggjøre om de ønsker å ta noe av dette arbeidet inn på nettplassen arena.arbeidoghelse.no. Som indikert i oppstarten av arenaen er dette både et dokument som gruppene selv kan bruke i det videre arbeidet og det er også disse rapportene som skal sammenstilles og oversendes direktørene for Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet, Bjørn Goldvog og Joakim Lystad. For mer informasjon om grupperapportene, se [Vedlegg 2](#).

Kunnskapsmøter og deling av gruppenes arbeid

- I den aller siste økten samlet alle gruppene seg nede, for gjensidig å kunne besøke andre grupper. Fasilitator + en fra gruppa ble igjen for å gjengi gruppas arbeid til de besøkende. De andre kunne gå til de gruppene de ønsket. To av utfordringene var så store at de ble delt i tre grupper. Disse gruppene ble samlet for å at alle kunne høre hva alle tre gruppene hadde jobbet seg fram til.

Avslutning - Veien videre

- Arbeid og helse – Åpen arena 2015 ble avsluttet i samme ånd som den startet. Håkon Lund fra Helsedirektoratet og Janne Ursin fra Arbeids- og velferdsdirektoratet fikk overrakt de første sporene av resultater fra en av gruppene arbeid. Overrekkelsen var slik sett symbolsk, men ikke desto mindre en forpliktelse, både fra arrangørene om at resultatene fra alle gruppene vil bli gjennomgått, sammenstilt og videreformidlet de to direktørene Bjørn Guldvog og Joakim Lystad og de to direktoratene. De to representantene svarte på sin side med at de kunne love deltakerne at resultatene vil bli sett på, gjennomgått og behandlet. De var begge begeistret over det de to dagene allerede hadde ført med seg og ser fram til å kunne følge etterdønningene av denne enestående møteplassen og tenketanken.

Toril Dale, Marianne Sempler overrekker Håkon Lund og Janne Ursin de første resultatene

- Etter arenaen starter et omfattende dokumentasjonsarbeid. Hovedrapporten sammenfattes, godkjente presentasjoner og videoer legges ut og alle eventuelle vedlegg blir å finne på www.arbeidoghelse.no sitt arkiv. Gruppene arbeid kan fortsette på arena. Arbeidoghelse.no om ønskelig og grupperapportene lastes opp her etterhvert som de blir ferdige. Innspill til direktørene sendes så raskt det lar seg gjøre og arenaens ressursgruppe starter sitt oppfølgingsarbeid i starten av februar og dette markerer samtidig på at vi starter arbeidet med neste års arena. Vi håper å se dere alle tilbake på Union Scene på Arbeid og helse-Åpen arena 2016, 20 – 21. januar.